

<https://www.sva.se/beredskap/livsmedelsberedskap/kom-igaang/filmen-foerbered-gaarden/>

Beredskap för våra nötkreatur

Ylva Persson statsveterinär SVA

Växadagarna 2026

Om krisen eller kriget kommer

Bild: Getty

HUR HÄNGER KRISBEREDSKAP, CIVILT FÖRSVAR OCH TOTALFÖRSVAR IHOP?

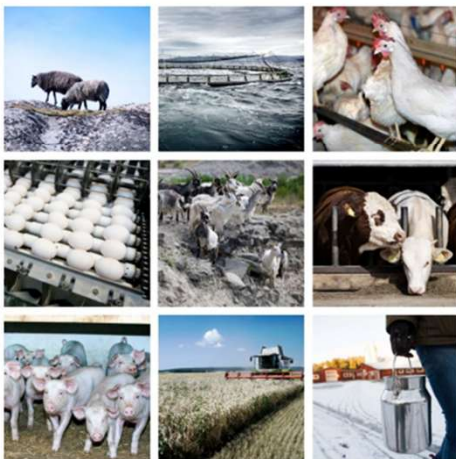
SVA, en del av totalförsvaret

Som beredskapsmyndighet planerar och övar SVA för höjd beredskap. Genom kunskapsstöd och stor diagnostisk kapacitet bidrar SVA till totalförsvaret via:

- Laboratorieberedskap.
- Vaccinberedskap.
- CBRN-beredskap.
- Lägesbild.
- Robust djurhållning.

Sårbarhet och beroenden

Beroenden och sårbarheter i svensk animalieproduktion

SVA STATENS
VETERINÄRMEDICINSKA
ANSTALT

- Friska djur behöver inte antibiotika och är mindre sårbara i en kris och ytterst krig.
- Sjuka djur kräver mer läkemedel, insatsvaror och arbetskraft

Svensk mjölkproduktion idag och i framtiden

HEMLIG
AV BETYDELSE FÖR
RIKETS SÄKERHET
KRIGSMAKTEN

SVA:s rapportserie 121

SVA STÄRKT
VETERINÄRHJÄLP
ANSLAG

Våra slutsatser

Samhällets
ansvar

- Sveriges mjölkproduktion behöver **diversifieras** – Många sorters gårdar av alla storlekar, flera djurslag och raser, i hela Sverige
- Gårdsegna **beredskapslaner** - Den enskilda gården behöver vara förberedd

Gårdens
ansvar

Article in Press

Maintaining animal-source food production in conflict zones: lessons from Ukraine

Received: 13 July 2025

Accepted: 19 December 2025

Published online: 07 January 2026

Cite this article as: Mammadova N., Levchenko P., Gröndal H. *et al.* Maintaining animal-source food production in conflict zones: lessons from Ukraine. *Acta Vet Scand* (2025). <https://doi.org/10.1186/s13028-025-00850-5>

Natalia Mammadova, Pavlo Levchenko, Hedvig Gröndal, Susanna Sternberg Lewerin & Elisabeth Rajala

Results

Through 18 in-depth interviews with farmers and veterinarians across occupied and non-occupied regions, the study examines perceived challenges, adaptive strategies, and preparedness levels. Respondents reported severe disruptions, especially in occupied areas, including breakdowns in feed supply chains, delivery of medicines and other essential logistics, prolonged power cuts, reduced livestock production, livestock losses, and staff shortages. Adaptation strategies ranged from diversification to increased self-sufficiency, though outcomes varied widely. The absence of crisis preparedness plans led to improvised responses in the early stages of the conflict. Interviewees highlighted key factors for strengthening livestock and food system resilience during crises, emphasizing human resources, technical preparedness, and contingency planning.

Minska sårbarheterna

En sampublication mellan Statens veterinärmedicinska anstalt, Sveriges lantbruksuniversitet, Lantbrukarnas riksförbund, Länsstyrelserna, Svensk Fågel, Svenska Ägg, Gård & Djurhälsan, Hushållningssällskapet Halland, Skånesemin och Växa.

SVA:s rapportserie 133

KOM IGÅNG DIREKT

Stärk gårdens beredskap redan idag med tre snabba och konkreta steg.

1. **Inventera gårdens kritiska behov:** Hur mycket diesel och vatten krävs för att hålla igång driften? Vilket elbehov ska reservverket täcka?

2. **Lista viktiga kontakter:** Spara viktiga nummer i mobilen och i din krispärm. Exempel på kontakter som kan vara bra att inkludera är veterinär, elbolag, servicetekniker, leverantörer, transportör och grannar.

3. **Prata med en granne eller lantbrukarkollega:** Vilka resurser och kompetenser kan ni dela vid en kris? Hur når ni varandra om telefon eller internet inte fungerar?

De tre stegen ovan kan bli din snabbstart. I de följande avsnitten får du verktyg för en mer systematisk planering.

Foto: Astrid Sturnegk

Beredskapsplaner på gård

- Skräddarsy för den egna gården
- Ta hjälp av rådgivare
- Mycket information finns på SVA:s webb
- Träna din mentala beredskap
- Öva!

Plan för att upprätthålla djurhälsa

Kunna fortsätta med
förebyggande djurhälsa

Kunna hantera akut
sjuklighet inkl. avlivning

Fruktsamhet

Evakueringsplan

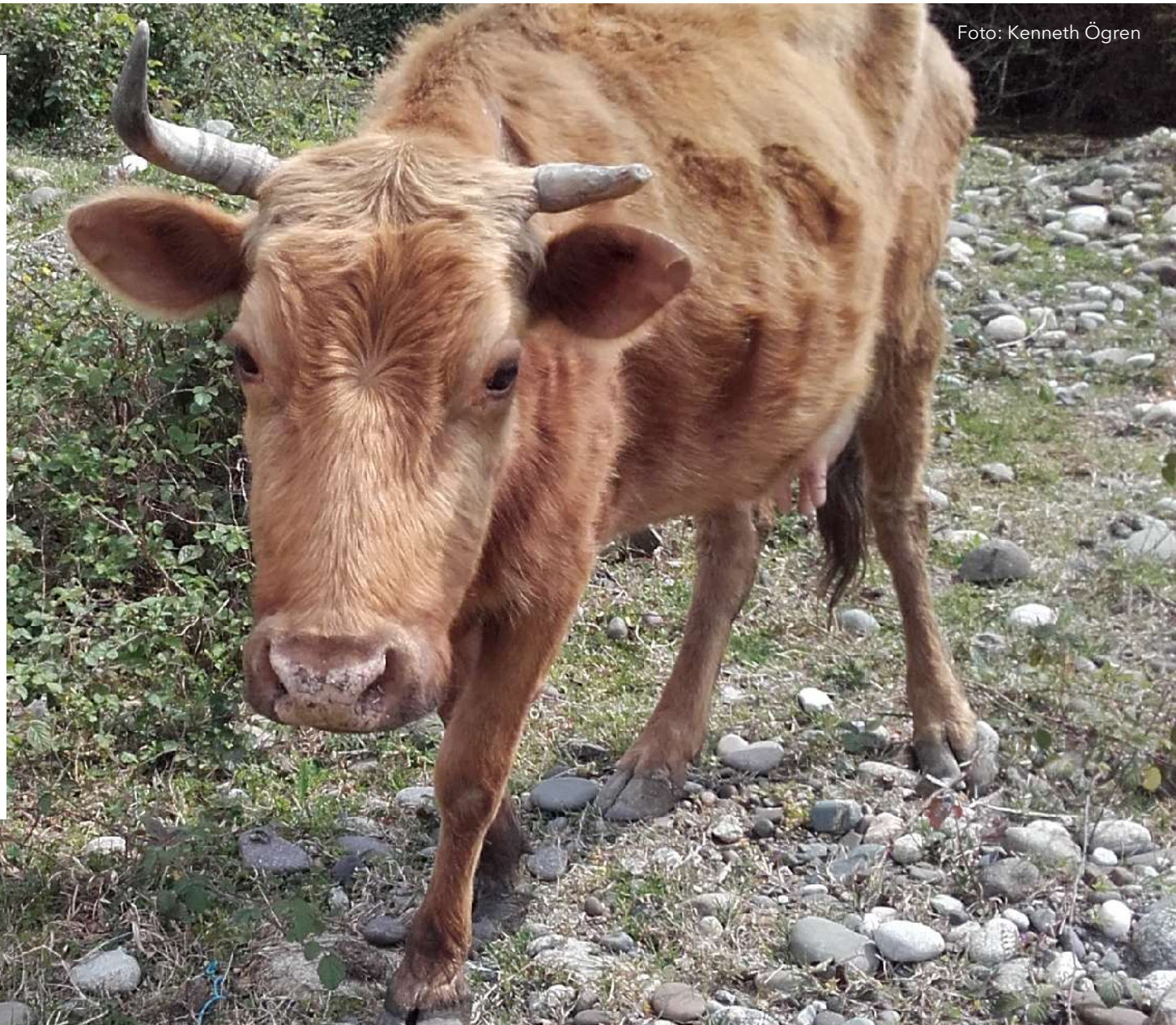

Foto: Kenneth Ögren

Brister som kan ge ökad sjuklighet och dödlighet samt försämrad djurvelfärd

El

Internet

Foder/vatten

Transporter

Läkemedel

Arbetskraft

Djurhälsopersonal

Diagnostik

Desinfektionsmedel

Semin/avelsmaterial

Åtgärder

Förebyggande djurhälsa

Alternativa behandlingar/metoder

Minskad/ändrad produktion

Alternativ djurförsörjning

Slakt

Avlivning

Några exempel för nötkreatur

Brist

Ingen el och ingen klövverkare

Ingen antibiotika

Inga parasitmedel

Ingen semin

Inga desinfektionsmedel

Inget vaccin

Åtgärd

Manuell verkstol, kunna verka och behandla själv, enstaka djur: slinga

Understödjande, alternativa behandlingar, minskad produktion/beläggning, avlivning

Alternativa medel, betesstrategier, hygien, omgångsuppfödning

Tjur, färsk sperma

Mekanisk rengöring, alternativ desinfektion (flamning, hetvatten etc), längre tomhållningstid, omgångsuppfödning, släpp ut djur på bete

Förebyggande djurhälsovård (smittskydd, hygien, stärkt immunitet), minskad beläggning och sänkt produktivitet, alternativa beten (frasbrand)

Bra tips

Hemmaapotek/första hjälpen

Manuella hjälpmedel

ViLA

Veta var

djurhälsopersonal finns

Hemslakt

Kunna avliva

Kunna evakuera

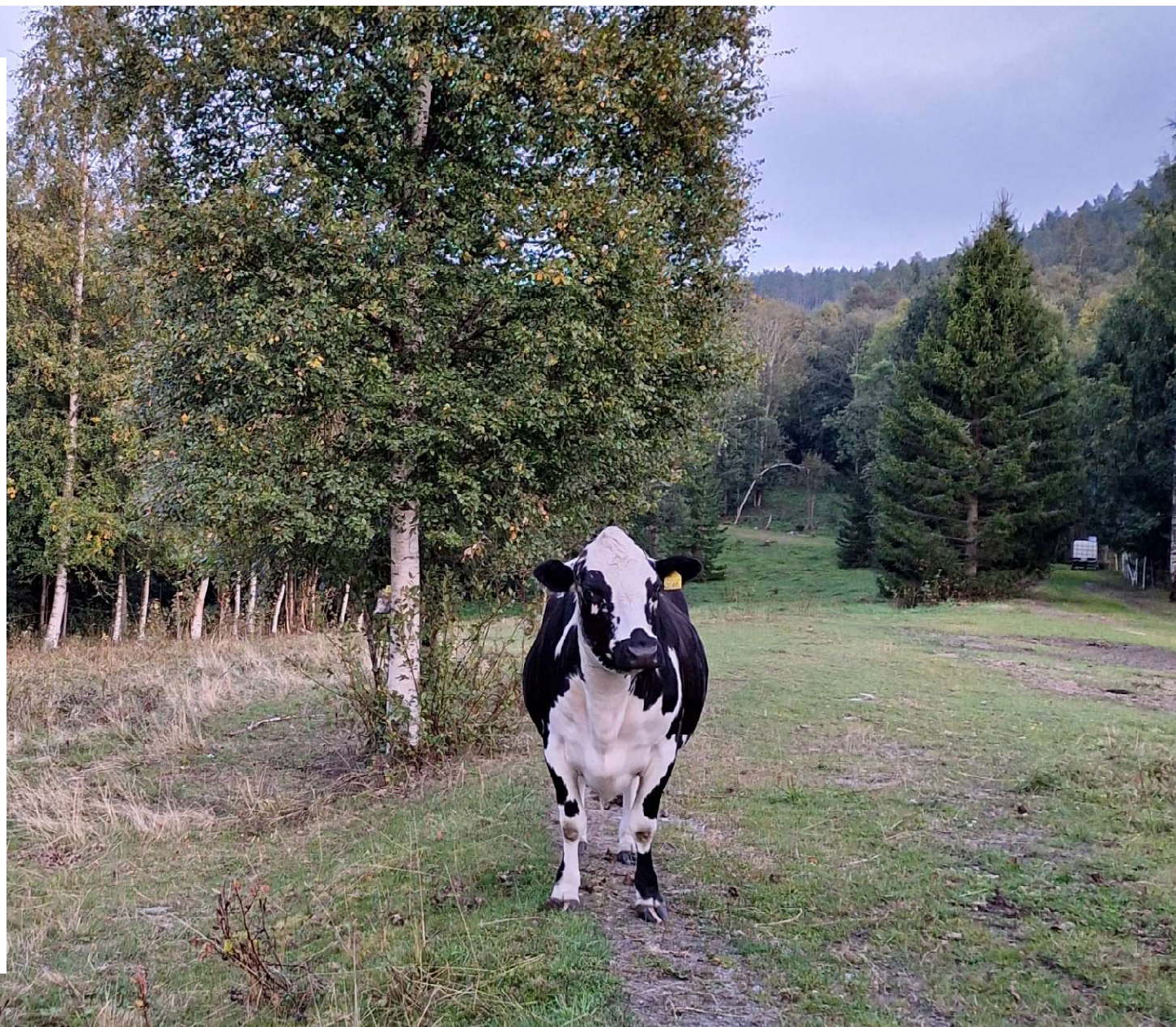
Läs mer på www.sva.se

Viktigast av allt!

Friska djur är mindre
sårbara och
resurskrävande i
såväl fred som krig

Satsa på
förebyggande
djurhälsovård som
en viktig del av
beredskapen

Läs mer

- SVAs webb om livsmedelsberedskap:
<https://www.sva.se/djurhaelsa/klimat-och-kris/livsmedelsberedskap/>
- Centrum för veterinär katastrofmedicin:
<https://www.sva.se/forskning/forskningsprojekt/foka/centrum-foer-veterinaer-katastrofmedicin-djurhaelsa-djurvaelfaerd-och-saekra-livsmedel/>
- Livsmedelsproduktion ur ett beredskapsperspektiv : sårbarheter och lösningar för ökad resiliens (SLU):
<https://publications.slu.se/?file=publ/show&id=98587>

Centrum för veterinär katastrofmedicin

Treårigt projekt

Finansierat av
*Myndigheten för civilt
försvar*

SVA och SLU

Fokus på
livsmedelsproducerande
djur

Beredskap för att ta hand
om djur i katastrofer

Frågor?

ylva.persson@sva.se